

मैत्रावरुणर्वसिष्ठः। इन्द्रः। विराट्, ९ त्रिष्टुप्।

पिबा सोममिन्द्र मन्दतु त्वा यं ते सुषाव हर्यश्चाद्रिः।

सोतुर्बाहुभ्यां सुयतो नार्वी॥ ७.०२२.०१

सोतुः- अभिषवकर्तुः। बाहुभ्याम्। अर्वा- तुरगः। न- इव। सुयतः- नियमितः। अद्रिः- अभिषवपाषाणः। रसनिष्पादनसामग्री। यम्। ते- त्वदर्थम्। सुषाव- निष्पादयति। तम्। सोमम्- रसम्। इन्द्र। पिब। सः। त्वा- भवन्तम्। मन्दतु- हर्षयतु तर्पयतु वा॥१॥

यस्ते मदो युज्यश्चारुरस्ति येन वृत्राणि हर्यश्च हंसि।

स त्वामिन्द्र प्रभूवसो ममत्तु॥ ७.०२२.०२

यः। ते- तव। मदः- हर्षः। युज्यः- समाहितः। युज समाधौ। चारुः- कल्याणः। अस्ति- भवति। येन। हर्यश्च- प्राणाश्च। वृत्राणि- आवरणानि। हंसि- नाशयसि। सः। त्वाम्। इन्द्र- परमेश्वर। प्रभूवसो- प्रभूतसम्पत्सम्पन्न। ममत्तु- मादयतु॥२॥

बोधा सु मै मघवन्वाचमेमां यां ते वसिष्ठो अर्चति प्रशस्तिम्।

इमा ब्रह्म सधमादे जुषस्व॥ ७.०२२.०३

याम्। ते- तव। प्रशस्तिम्- कीर्तिम्। वसिष्ठः- ऋषिः। अर्चति- कीर्तयति। तामिमाम्। मे- मम। वाचम्। मघवन्- इन्द्र। सु- सुष्ठु। बोध- बुद्धयस्व। सधमादे- सहमादने। इमा- एतान्। ब्रह्म- मन्त्रान् उपासनानि वा। जुषस्व- सेवस्व॥३॥

श्रुधी हव विपिपानस्याद्रेर्बोधा विप्रस्यार्चतो मनीषाम्।

कृष्वा दुवांस्यन्तमा सचेमा॥ ७.०२२.०४

विपिपानस्य- विशेषानुभववतो मम। अद्रेः- अभिषवपाषाणस्य स्थैर्यप्रतीकस्य। हवम्- आह्वानम्।

श्रुधि- शृणु। विप्रस्य- मेधाविनः। अर्चतः- उपासकस्य। मनीषाम्। बोध- बुद्धयस्व। सचा-

सहायकः सन्। इमा- एतानि। दुवांसि- परिचरणानि। अन्तमा- अन्तिकतमानि। कृष्व-
कुरु ॥४॥

न ते गिरो अपि मृष्ये तुरस्य न सुष्टुतिमसुर्यस्य विद्वान्।

सदा ते नाम स्वयशो विवक्मि ॥ ७.०२२.०५

ते- तव। असुर्यस्य- बलम्। विद्वान्- जानन्। तुरः- त्वरमाणस्य। ते- तव। गिरः- मन्त्रान्।

न। मृष्ये- त्यजामि। सुष्टुतिम्- शोभनस्तुतिम्। न त्यजामि। स्वयशः- स्वायत्तयशः।

अन्यैरप्रतिगतयशः। ते- तव। नाम- मन्त्रम्। सदा- सततम्। विवक्मि- विशेषेण ब्रवीमि ॥५॥

भूरि हि ते सर्वना मानुषेषु भूरि मनीषी हवते त्वामित्।

मारे अस्मन्मघवज्योक्कः ॥ ७.०२२.०६

मानुषेषु- मनुष्येषु। ते- तव। सर्वना- सम्भजनानि। भूरि- प्रभूतानि। मनीषी- मेधावी। त्वाम्-

भवन्तम्। इत्- एव। भूरि- नितराम्। ह्वयति- आह्वयति। मघवन्- इन्द्र। अस्मत्- अस्मत्त

आत्मानम्। ज्योक्- दूरे। मा। कः- कुरु ॥६॥

तुभ्येदिमा सर्वना शूर विश्वा तुभ्यं ब्रह्माणि वर्धना कृणोमि।

त्वं नृभिर्हव्यो विश्वधासि ॥ ७.०२२.०७

तुभ्य- त्वदर्थम्। इत्- एव। शूर- समर्थ। इमा- एतानि। विश्वा- सर्वाणि। सर्वना- सम्भजनानि।

तुभ्यम्- त्वदर्थम्। ब्रह्माणि- मन्त्रान्। वर्धना- वर्धनमानान्। कृणोमि- करोमि। त्वम्। नृभिः-

मनुष्यैः। हव्यः- साहाय्यायाहूतः। विश्वधा- सर्वधारकः। असि- भवसि ॥७॥

नू चिच्छु ते मन्यमानस्य दुस्मोदश्चुवन्ति महिमानमुग्र।

न वीर्यमिन्द्र ते न राधः ॥ ७.०२२.०८

उग्र- उद्गूर्ण । दस्म- दर्शनीय । मन्यमानस्य- उपासकेन ध्यातस्य । ते- तव । महिमानम्-
माहात्म्यम् । नु चित्- केचन । नु- क्षिप्रम् । न उदश्रुवन्ति- न प्राप्नुवन्ति । इन्द्र । न वीर्यं प्राप्नुवन्ति ।
न राधः संसिद्धिं प्राप्नुवन्ति ॥८॥

ये च पूर्व ऋषयो ये च नूत्ना इन्द्र ब्रह्माणि जनयन्त विप्राः ।

अस्मे तै सन्तु सख्या शिवानि यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ ७.०२२.०९

ये । पूर्व- प्राचीनाः । ऋषयः- सूक्ष्मदर्शिनः । ये । च । नूत्नाः- नवीनाः । इन्द्र- परमेश्वर । विप्राः-
मेधाविनः । ये । ब्रह्माणि- मन्त्रान् । जनयन्त- प्रकटितवन्तः । अस्मे- अस्मभ्यं च । ते- तव ।

शिवानि- भद्राणि । सख्या- सख्यानि । सन्तु- भवन्तु । यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥९॥

Dr. Ranganatha